

De visie van de ChristenUnie op de Krijgsmacht

Samenvatting

Vrijheid is het verdedigen waard. Onze vrijheid, en de vrijheid van onze medemens. In Nederland, Europa, het Westen, in de wereld. De krijgsmacht draagt bij aan de verdediging van die vrijheid. En zo nodig vecht ze daarvoor.

Het Eindrapport Verkenningen constateerde al dat de analyse van de veiligheidssituatie in de wereld geen aanleiding gaf onze defensie-inspanningen te verminderen. De jaren sinds de Verkenningen hebben dat onderstreept: in de voorbije jaren is de instabiliteit in de wereld eerder toe- dan afgenomen, en heeft de Arabische Lente deze aan de rand van Europa gebracht.

Samenwerking in NAVO-verband, maar ook in toenemende mate binnen Europa, is voor Nederland essentieel: zonder haar bondgenoten kan de krijgsmacht haar grondwettelijke taken onmogelijk waarmaken.

De ChristenUnie staat voor een veelzijdig inzetbare krijgsmacht: een krijgsmacht die kan beschermen, interveniëren en stabiliseren, die kan optreden op het land, op zee en in de lucht. Een krijgsmacht die samen met die van onze bondgenoten over de capaciteiten beschikt die nodig zijn voor het verdedigen van het eigen en bondgenootschappelijk grondgebied, en een bijdrage kan leveren aan handhaving van de internationale rechtsorde die past bij onze positie in de wereld.

Voor de ChristenUnie betekent dit, in lijn met het laatste verkiezingsprogramma, dat er weer geld bij moet bij Defensie. We staan op een kruispunt: of we bezuinigen onze krijgsmacht langzaam weg in irrelevantie, of we gaan opnieuw investeren in onze krijgsmacht. De ChristenUnie kiest voor het laatste. Ook in een tijd dat er bezuinigd moet worden. We moeten de tering zo naar de nering zetten dat we onze krijgsmacht van voldoende middelen kunnen voorzien om haar grondwettelijke taken uit te kunnen voeren.

Inleiding

In dit document zet de ChristenUnie haar visie op de krijgsmacht uiteen aan de hand van 4 kernvragen:

- Waarvoor? - Welk doel dient onze krijgsmacht?
- Waartegen? - Tegen welke dreigingen moet onze krijgsmacht beschermen
- Met wie? - Met wie moet onze krijgsmacht samen optrekken?
- Wat? - Wat moet onze krijgsmacht dan kunnen?

Afgesloten wordt met een keuze: opnieuw investeren in onze krijgsmacht.

Waarvoor

De ChristenUnie heeft haar politieke basisvisie beschreven aan de hand van drie kernwaarden: dienstbaarheid, vrijheid en duurzaamheid. Defensie staat in de visie van de ChristenUnie in de eerste plaats voor het verdedigen van en opkomen voor vrijheid.

We mogen dankbaar zijn voor de vrijheid die we hebben. We hebben in Nederland de ruimte om ons leven in te vullen in overeenstemming met onze diepste overtuigingen. Vrijheid is niet

vanzelfsprekend. Die vrijheid is verworven in een strijd tegen tirannie en onderdrukking: er is voor gevochten. Door ons, maar ook door anderen. Ook wij moeten bereid zijn offers te brengen voor de vrijheid van anderen, een verplichting die we ons zelf in de grond ook hebben opgelegd.

Vrijheid gaat niet zonder gerechtigheid: elkaar recht doen. Dat geldt tussen mensen onderling, overheid en onderdanen, en overheden onderling. Je zou kunnen zeggen: we dragen verantwoordelijkheid voor elkaars vrijheid. In Nederland, binnen NAVO en EU, maar in een globaliserende wereld ook in toenemende mate voor onze verre naasten.

Vrijheid en recht staan voortdurend onder druk in deze wereld. Verdediging van vrijheid en handhaving van het recht zijn primaire taken van de overheid. De overheid beschikt hiertoe onder andere over een Krijgsmacht.

De ChristenUnie staat voor een krijgsmacht die in staat is, samen met die van onze bondgenoten, onze en hun vrijheid te beschermen, een bijdrage te leveren aan veiligheid in fragiele staten, en krachtig in te grijpen waar menselijke waarden worden vertrapt of onze belangen worden bedreigd. Dit betekent dat de ChristenUnie staat voor een veelzijdig inzetbare krijgsmacht, en dus niet voor een krijgsmacht die alleen gericht is op het beschermen van eigen belangen, en zeker niet voor een krijgsmacht die de verdediging van onze belangen aan bondgenoten moet overlaten, omdat ze daar zelf niet meer toe in staat is. De ChristenUnie wil een krijgsmacht die in staat is te doen waarvoor ze volgens onze grondwet bestaat: Ten behoeve van de verdediging en ter bescherming van de belangen van het Koninkrijk, alsmede ten behoeve van de handhaving en de bevordering van de internationale rechtsorde, is er een krijgsmacht.

Waartegen

De dreigingen die op ons afkomen zijn divers en complex. Het Eindrapport Verkenningen zegt daarover: "Sociale en economische ontwikkelingen elders op deze aardbol hebben hun weerslag op onze samenleving. De internationale kredietcrisis heeft de kwetsbaarheid van onze welvaart onmiskenbaar aangetoond. Economische, politieke en militaire machtsverhoudingen verschuiven. Oude bedreigingen verdwijnen, nieuwe doemen op. Het klimaat verandert en natuurlijke hulpbronnen worden schaarser. De wereldbevolking blijft groeien, maar de bevolking van Europa vergrijsst. Technologische ontwikkelingen gaan door en scheppen nieuwe kansen, maar ook nieuwe afhankelijkheden en risico's. In de veranderende wereld neemt het gevoel van onzekerheid over onze toekomstige positie toe."

Niet op alle dreigingen die op ons afkomen is de krijgsmacht het antwoord. Zelden is de krijgsmacht alleen het antwoord. Wel is een goede krijgsmacht een onmisbaar instrument van de overheid voor het beschermen tegen deze dreigingen.

De krijgsmacht is primair gericht op/tegen geweldsdreigingen die van buiten Nederland op ons af komen en/of de internationale rechtsorde bedreigen. Dreigingen die met (de dreiging van) geweld bedwongen kunnen worden. Het Eindrapport Verkenningen constateerde al dat de analyse van de veiligheidssituatie in de wereld geen aanleiding gaf onze defensie-inspanningen te verminderen. De jaren sinds de Verkenningen hebben dat onderstreept: in de voorbije jaren is de instabiliteit in de wereld eerder toe- dan afgenomen, en heeft de Arabische Lente deze aan de rand van Europa gebracht.

Niet op alle bedreigingen van onze veiligheid is de krijgsmacht het juiste antwoord. Als we bijvoorbeeld constateren dat onze veiligheid op termijn bedreigd zou kunnen worden door een strijd om schaarser wordende grondstoffen zouden we er voor kunnen kiezen onze toegang daartoe

militair veilig te stellen. Maar we zouden ook kunnen investeren in afspraken over de verdeling ervan of in technologie die ons minder afhankelijk maakt van deze grondstoffen.

De dreigingen die op ons afkomen zijn complex. Dit betekent ook dat de krijgsmacht zelden alleen het antwoord daarop kan zijn. Zo lost het beschermen van onze koopvaardij alleen het probleem van piraterij voor de kust van Somalië niet op. Daarvoor zullen we ook bereid moeten zijn de oorzaken onder ogen te zien: de instabiliteit van Somalië en de verdeling van de welvaart. Diplomatie zal vrijwel altijd een rol spelen, maar daarnaast zal, afhankelijk van de dreiging, mogelijk ook voor andere functies van de overheid een rol zijn weggelegd, zoals bijvoorbeeld bij de verdediging tegen cyber aanvallen. Inzet van de krijgsmacht in de toekomst vraagt om een *whole of government approach*, dat kan in concrete gevallen 3D betekenen, maar kan ook breder zijn.

Met wie

Samenwerking in NAVO-verband, maar ook in toenemende mate binnen Europa, is voor Nederland essentieel: zonder haar bondgenoten kan de krijgsmacht haar grondwettelijke taken onmogelijk waarmaken.

De NAVO, met de Verenigde Staten als machtigste bondgenoot, is onze belangrijkste militaire garantie voor onze vrijheid. We moeten onze ogen er echter niet voor sluiten dat de relatieve macht van de Verenigde Staten afneemt en dat Washington zich meer focust op de Stille Oceaan, ten koste van de Atlantische Oceaan. Voor de Europese landen betekent dit dat deze zelf meer verantwoordelijkheid moeten nemen voor hun veiligheid, met name in hun directe periferie. Los van elkaar kunnen ze dit maar zeer beperkt, toenemende samenwerking is vereist. Dat kan binnen de NAVO, maar zal ook binnen Europa, in EU-verband dan wel bilateraal, meer vorm moeten krijgen. Synergie tussen de defensie-inspanningen in Europees en NAVO-verband moet daarbij zoveel mogelijk gezocht worden.

Nederland heeft haar bondgenoten nodig, maar dat betekent niet dat ons land eenzijdig op zijn bondgenoten kan leunen. Gezamenlijke verdediging van vrijheid en belangen, vraagt dat Nederland zijn verantwoordelijkheid neemt. Het past dan niet slechts anderen de kastanjes uit het vuur te laten halen. Mede in het licht van de positie van Nederland in de wereld, als 16^e economie van de wereld en 5^e exporteur, mag van Nederland een serieuze bijdrage verwacht worden: een gezonde internationale rechtsorde is immers ook direct in het belang van Nederland.

Dit betekent overigens niet dat Nederland alleen verantwoordelijkheid moet nemen voor de internationale rechtsorde waar onze eigen belangen direct geraakt worden. Inzet van de krijgsmacht in het kader van de *Responsibility to Protect* is voor de ChristenUnie geen theoretische mogelijkheid: voor de ChristenUnie is de bescherming van burgers, ook als er niets te halen valt, een valide reden om de krijgsmacht in te zetten binnen de kaders van het internationaal recht. Ondanks het feit dat de buitenlands politieke werkelijkheid dit vaak heel lastig maakt. Uiteraard zal ook hier samenwerking moeten worden gezocht met gelijkgezinde landen.

Wat

De ChristenUnie staat voor een veelzijdig inzetbare krijgsmacht. Voor de ChristenUnie betekent dat een krijgsmacht die kan beschermen, interveniëren en stabiliseren. Een krijgsmacht die kan optreden op het land, op zee en in de lucht. Een krijgsmacht die samen met die van haar bondgenoten over de capaciteiten beschikt die nodig zijn voor het verdedigen van het eigen en bondgenootschappelijk

grondgebied, en een bijdrage kan leveren aan de handhaving van de internationale rechtsorde die past bij de omvang van onze economie.

De ChristenUnie onderschrijft het ambitieniveau zoals gesteld in de begroting van 2013.¹ Op hoofdlijnen:

- Eenmalige bijdragen aan internationale interventieoperaties met (een combinatie van) een taakgroep van brigadeomvang, een squadron jachtvliegtuigen, een batterij Patriot-raketverdediging, een maritieme taakgroep.
- Langdurige bijdragen aan stabilisatieoperaties. Aan maximaal twee operaties te land met bataljonstaakgroepen, één operatie in de lucht met acht jachtvliegtuigen, met een eenheid gevechtshelikopters en een eenheid transporthelikopters, en maximaal twee operaties op zee met een fregat, een ander groot oppervlakteschip, een mijnenbestrijdingsvaartuig of een onderzeeboot.
- Het optreden als *lead nation* op het niveau van een brigade² of een maritieme taakgroep³ en, samen met andere landen, op legerkorpsniveau⁴.
- De uitvoering van speciale operaties in het buitenland, inclusief operaties ter evacuatie van Nederlandse staatsburgers.

De ChristenUnie staat voor een krijgsmacht die in evenwicht is. De krijgsmacht moet voldoende middelen hebben om de politiek geformuleerde ambitie waar te kunnen maken, en dus ook voldoende voortzettingsvermogen. Er moet een evenwichtige verhouding zijn tussen investeren en exploiteren, tussen *boots on the ground* en high tech, tussen *boots on the ground* en de ondersteuning daarvan, tussen gevechtskracht en logistiek. De krijgsmacht moet ook adaptief zijn: dreigingen veranderen snel, nieuwe technologieën werken dat in de hand.

Bij de inrichting van de krijgsmacht is het uitgangspunt dat deze tot een bepaald niveau zelfstandig moet kunnen opereren. Dit niveau wordt mede bepaald door de onlosmakelijke samenhang tussen eenheden en capaciteiten en de hoge eisen aan opleiden en trainen. Nederland moet het accent leggen op expeditionair vermogen met een modulaire structuur. Hechte, zo nodig opgelegde⁵, samenwerking tussen krijgsmachtdelen is hiervoor een vereiste.

Bij de inrichting van de krijgsmacht is het verder van belang de al jaren bestaande lijsten met structurele tekortkomingen als uitgangspunt te nemen voor de vraag aan welke capaciteiten Nederland in bondgenootschappelijk verband (NAVO / EU) wil bijdragen. Nederland kan zich dan bij voorkeur richten op capaciteiten waarin Nederland goed is.⁶ De krijgsmacht hoeft niet alles zelf te kunnen, zo is onze vermeende nucleaire afschrikking alleen gegarandeerd omdat onze NAVO-partners daarvoor de capaciteiten hebben. Maar de krijgsmacht moet wel veelzijdig inzetbaar zijn: in staat om aan operaties in een breed spectrum een bijdrage te leveren.

Ook gezamenlijke capaciteiten, zoals het EATC, zijn nuttig en noodzakelijk, maar daarbij is het altijd van belang een afweging te maken tussen de winst die zo'n samenwerking oplevert en de complicaties op het gebied van soevereiniteit die er zullen zijn bij inzet van deze capaciteiten. Standaardisatie, zowel tussen onze krijgsmachtdelen als krijgsmachten binnen de NAVO en de EU is

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/def/organisatie/begroting-en-jaarverslag>

² Bij de Landmacht hebben we 3 brigadehoofdkwartieren.

³ Bij de Marine hebben we daarvoor een eskaderstaf.

⁴ Daarvoor hebben we samen met Duitsland een staf op legerkorps niveau.

⁵ Er wordt op de werkvloer en tijdens uitzendingen prima samengewerkt, maar de krijgsmachtdelen als instituties staan vaak, zeker in tijd van bezuinigingen, met de rug naar elkaar toe.

⁶ Denk hierbij bijvoorbeeld aan de Patriots, de jachtvliegerij, de onderzeedienst, de special forces en onze ervaring met de geïntegreerde benadering. (welke je hier noemt ligt gevoelig)

voor de ChristenUnie een must. Inzet is vaak onnodig complex (en duur) omdat er met zoveel verschillende systemen gewerkt wordt.

De principes van de rechtvaardige oorlog dienen leidend te zijn bij inzet van de krijgsmacht. De materieelkeuze dient dit te weerspiegelen. Dit betekent dat de krijgsmacht moet investeren in nauwkeurige wapens. En ook in *non lethal weapons*. Doden in een oorlog is soms onvermijdelijk, maar als het vermeden kan worden moeten we dat niet nalaten.

Opnieuw investeren

De ChristenUnie staat voor een veelzijdig inzetbare krijgsmacht, die samen met die van haar bondgenoten over de capaciteiten beschikt die nodig zijn voor het verdedigen van het eigen en bondgenootschappelijk grondgebied, en een bijdrage kan leveren aan handhaving van de internationale rechtsorde, zoals vastgelegd in onze grondwet. De ChristenUnie wil daaraan met onze Krijgsmacht een bijdrage leveren die past bij onze positie in de wereld: de 16^e economie, de 5^e exporteur, en de traditie van ons land.

Het Eindrapport Verkenningen constateerde al dat de analyse van de veiligheidssituatie in de wereld geen aanleiding gaf onze defensie-inspanningen te verminderen. De jaren sinds de Verkenningen hebben dat onderstreept: in de voorbije jaren is de instabiliteit in de wereld eerder toe- dan afgenomen, en heeft de Arabische Lente deze aan de rand van Europa gebracht.

Voor de ChristenUnie betekent dit, in lijn met het laatste verkiezingsprogramma, dat er weer geld bij moet bij Defensie. We staan op een kruispunt: of we bezuinigen onze krijgsmacht langzaam weg in irrelevantie, of we gaan opnieuw investeren in onze krijgsmacht. De ChristenUnie kiest voor het laatste. Ook in een tijd dat er bezuinigd moet worden.

Verdediging van vrijheid en handhaving van het recht zijn primaire taken van de overheid. De geschiedenis heeft bewezen dat het ook een kwestie is van de lange adem en een rechte rug: we moeten de tering zo naar de nering zetten dat we onze krijgsmacht van voldoende middelen kunnen voorzien om haar grondwettelijke taken uit te kunnen voeren.